

המכון למחקרי ביטחון לאומי – האוהלים בהר דב כהזדמנות אסטרטגית

על הצורך לפרק את האוהלים שהקים חזבאללה בהר דב

על ישראל לפעול בכל דרך אפשרית להסרת האוהלים של חזבאללה בהר דב. יש למצות את המהלך המדיני אך לתחום אותו בזמן. במידה וכשל, יש לפעול להסרת האוהלים גם במחיר של סיכון בהידרדרות לעימות מוגבל בשטח.

העובדות:

באמצע יוני נחשף בתקשורת הישראלית בעקבות הדלפה מדיון בוועדת חוץ וביטחון קיומם של שני אוהלים המאוישים על ידי אנשי חזבאללה בסמוך להר דב. האוהלים הוקמו בצידו הישראלי של הקו הכחול (אשר סומן על ידי האו"ם כקו הגבול בין ישראל ללבנון ב-2000 ואומץ על ידי ישראל), קרי בתחום הריבוני של מדינת ישראל, אשר לגביו קיימת מחלוקת עם חזבאללה, שאיננו מכיר בקו הכחול וטוען שמרחב זה הינו חלק מלבנון (למרות שב-1967 נכבש מסוריה). הקמת האוהלים לא נעלמה מעיני צה"ל, אך בישראל הוחלט בשלב הראשון שלא לפעול להסרת האוהלים בכוח, אלא לפעול בערוצים דיפלומטיים. במסגרת זאת נעשתה פנייה לאו"ם ולארה"ב להעברת מסרים לצד הלבנוני כדי שיפעל בעצמו להסרת האוהלים.

משמעויות:

הקמת האוהלים והנחישות שמפגין חזבאללה שלא להסירם משקפים עלייה בביטחון העצמי של חזבאללה מול ישראל בתקופה האחרונה ויתר תעוזה מצידו, תוך נכונות ליטול סיכונים. ביטויים בולטים לכך מהווים האירועים החריגים מהחודשים האחרונים: האולטימטום שחזבאללה הציב בסוגיית מאגר כריש, הפיגוע בצומת מגידו באמצעות מחבל פלסטיני שחדר מגבול הצפון (13 במרץ) וירי הרקטות מלבנון (6 אפריל), שעל אף שבוצע על ידי גורמים פלסטינים, סביר שההכנות והתשתית הוקמו בידיעת חזבאללה. במקביל ניכרת עלייה בהיקף נוכחותם של פעילי חזבאללה לאורך הגבול ובמידת נכונותם לייצר חיכוכים עם צה"ל לאורך הגבול.

מניעי החזבאללה:

נראה כי חזבאללה מונע על ידי הבנתו המוטעית, כי הקשיים הפנימיים בישראל מאז הקמת הממשלה הנוכחית מפשרים חולשה וכי בישראל אין עניין בעת הזאת לצאת למערכה מולו. להבנתנו, גם חזבאללה איננו מעוניין במערכה צבאית רחבה אך מפרש את ההתפתחויות כהזדמנות עבורו, הן לשיפור "מאזן ההרתעה" מול צה"ל, והן להרחבת נוכחותו בדרום לבנון ואחיותו בגבול. חזבאללה

סומך על העניין הישראלי להכיל את האירועים ולמנוע הדרדרות רחבה ולכן לא חושש מחיכוכים. גם אם הקמת האוהלים התחילה בטעות של פעילים בשטח שלא היו מודעים למיקום קו כחול (הגבול), הרי שהמשך נוכחותם ואף ההרחבה מאוהל אחד לשניים משרתים את חזבאללה לשיפור מעמדו כ"מגן לבנון" מול הציבור הלבנוני ולהפגנת חשיבותו עבור איראן ותפקידו המרכזי במסגרת "ציר ההתנגדות" לישראל.

המסקנה:

אנו מצויים בתהליך של שחיקת ההרתעה הישראלית מול חזבאללה. הוא מעז יותר ופועל באופן בוטה יותר מבעבר. התהליך המתמשך של בניין הכח של חזבאללה, והפרשנות של פעולת כוחותינו ככזו הנמנעת מחיכוך עם הארגון מביאים למצב חמור מבחינה אסטרטגית. מצב של ביטחון עצמי מופרז העלול להביא להסלמה. בין אם חזבאללה פועל ממצוקה לאור המצב הקשה בלבנון, והוא מבקש להצדיק את קיומו, או בין שפועל מתוך יוהרה וביטחון עצמי מופרז, המגמה מסוכנת, ויש לעצור אותה.

המלצות:

1. מבחינתה של ישראל בנסיבות שנוצרו חשוב מאוד שלא לשחק לידי של חזבאללה. על ישראל **לפעול בכל דרך אפשרית להסרת האוהלים של חזבאללה בהר דב**. זאת משתי סיבות עיקריות: ברמת השטח, נוכח הצורך לעצור את מאמצי חזבאללה להרחיב את נוכחותו בסמיכות לגבול. חזבאללה מנסה, ליצר באופן הדרגתי מציאות חדשה והפעם תוך חדירה לתחום הריבוני של ישראל – מצב שישראל לא יכולה להסכים לו. במישור האסטרטגי, נדרשת הפגנת כוח ונחישות מצד ישראל כדי לשפר לטובתה את "מאזן ההרתעה" מול חזבאללה שנשחק בתקופה האחרונה.
2. נכון עשתה ישראל שפנתה תחילה לערוצים הדיפלומטיים על מנת לחשוף את מהלכיו של חזבאללה, המפר באופן בוטה וקבוע את החלטת מועבי"ט 1701. ויש למצות את המהלך המדיני אך לתחום אותו בזמן. לזכות בהכרה ותמיכה בינ"ל בעמדתה ובדרישותיה לפירוק האוהלים, שנבנו בשטחה; ולבסס את הלגיטימציה לאפשרות של פעולה ישראלית להסרת האוהלים.
3. בהנחה, שלאחר חשיפת האירוע, הסיכויים להצלחת המהלך הדיפלומטי נמוכים ביותר יש לבצע פעולה ישראלית להסרת האוהלים, גם במחיר של הדרדרות לעימות מוגבל בשטח. שיטת הפינוי ואופן הביצוע ראוי שתשלב תחבולה מצד אחד אך נחישות והמחשת עוצמה החורגת מהציפיות של חזבאללה.

